

Gyűjtő: GELENCSEK SÁNDOR

Gyűjtési éve: 1964.

TARTALOM: NÉPDALOK ÉS BALLADÁK
(KAPOSMENTE)

68 lap

Földrajzi mutató: KAPOSMENTE
Szaktutató: XXVI, 21.

Iratgyűjtő

MSZ 5617
PAPIRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁROZÁS

ÁTVEZETVE AZ EGYSÉGES LTK. 883-as TETELE ALÓL.

A régi tánciskolák táncdalai

A falusi elsőtánc-iskolában 1905.-ből.

Polkazené.

- 1./ Katica, Katica felmászott a fára.
Leesett, leesett, kitörött a lába
Csontrakó bácsi jöjjön ide
Katica csontját rakja helyre.
- 2./ Katica, Katica felfeküdt az ágyra,
Leesett a fáról, kitörött a lába,
Csontrakó bácsi rakta helyre
Katicának de fáj a szive.

Változatok:

- 3./ Katica, Katica felmászott a fára
Leesett, leesett, kitörött a lába
Ujj, jajj, jajj, jajj, ki teszi helyre
Ki lesz neki hü szeretője.
- 4./ Katica, Katica jajgat a fa alatt
Leesett a fáról, eltörött a lába
Csontrakó bácsi tegye helyre
Leszakad a szive gyökere.

A zenéje olyan népszerű, hogy még ma is néha elhuzza a dzsessz vagy a falusi népi zenekar.

Kombinált tánczene lassu lépésben, később
gyors csárdásban járták.

Gölle 1905-ből.

Van neki, van neki, van neki van
karika gyűrűje
barna szeretője,
Van neki, van neki, van neki van

/gyorsan, körbe összefogózva/

Ha nincs neki, majd lesz neki
Jó az Isten, majd ad neki
Harcsa, csuka, kárász, ponty, kecsge
Bolond ember, kinek nincsen esze.

1912 Büssü.

Patalomban van bucsu, Rácegresen nincsen
Akinék ma kedve nincsen, annak esze sincsen.
Ott esznek isznak,
Sokat mulatnak
Reggelig bál van a korcsmában.

Keringő valzer táncdalok 1907. Gölle.

Közismert a zenekar ma is játsza.

Kertek alja de homokos, jajj de harmatos
Vetek bele rozmaringot, jajj de illatos.
Vetek bele lennagot
Kit szerettem elhagyott
Az hagyott el kit szerettem
Az az átkozott.

1912 Közismert.

1. Sujt az átok és a bánat rajt
Éjjel-nappal engem siratgat
Sujt az átok, hogy szerettelek
Titkon csendben, hogy elvettelek
2. Sujt az átok és a zálogház
Benne van a gyűrűm és a lánc
Jövő hetet, hogyha megérem
Benne lesz az überziherem.

Amivel a bécsi, dunai valzer keringők még ma is divatos, kedvelt
táncok a polkával együtt, azért még ma is kultiválják.

Itt jegyzem meg, hogy az 1914-es háboru legszebb költeményeit
a keringő dallamra ültették át.

Estére indul az ezred
Estére én is megyek. stb.

Nem látlak én téged többé
Soha, soha sem. stb.

Gyönyörű versköltemények, amelyeket a háborus tiszték szerkesz-
tettek, mind az akkori modern táncok zenéjére szerkesztették,
gyönyörű dallamokkal.

RIPPL-RÓNAI MŰZEUM

KAPOSVÁR

Telefon: 23-74. — Postafiók: 10.

MOSz 410/a 40 lap

883

Szabóna felött dalrövegek

a.

Vezesd a...

Gelençei Sándor

Jótanulással védjük hazánkat.

Csak iskolai célra használható.

1 Rõzsa Säindor halalára . 1904.
Gjölle

13akonyerodó gyászban van
13akonyerodó gyászban van
Rõzsa Säindor halva van
Rõzsa Säindor halva van
~~Rõzsa Säindor halva van~~

Még esütörtökön délben
Még esütörtökön délben
Vigan jüst a pincében
Vigan jüst az erolében.

Küsteinba szállitották
+ Küsteinba szállitották
Vásbörtönbe bezárták
Ott lette a halálát.

Küstein
+
Küstein
neji yelven

Gyemenis Säindor
Nagyberki 961. VIII/17.

2 1911 Gölle kurgalain.
Kisárokblót a nagyárokba csiám

Éhis mindig a babámat keresztan
Megtaláltam egy göllel receptice
(kürtökocsmában) ^{sűrűkocsmában}

Mikor vörösbort önlött a pohárba.

1 Az én babám egésziten kocsmárik
2 (Szomszédlegény illantóan kocsmárik)

boros-pálinkás süvegvel cicázik

Kocsmás legény nem kell nékem

lámpamaradok ~~örökre~~ ^{inkább} örökre

A józitan tanitra a göttörbe

3 Elváltak a babámólmost kocsmárik

(Az én babám egésziten kocsmárik.)

Sörös-borosüvegekkel cicázik.

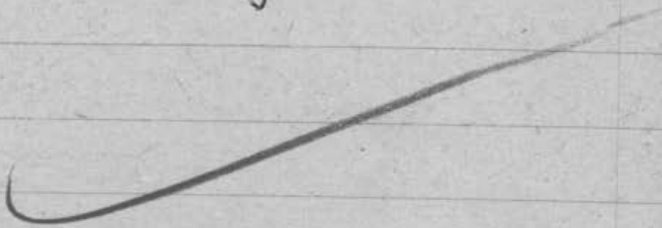
Nem kell nekem ilyen legény

Lámpamaradok ^{vendégeknek} inkább örökre

A józitan tanitra a göttörbe.

4. Az özönvizek lánya a faluban pletykárik³
Mindent hármál a kapuban pofárik
Nem kell nekem pletykárolány,
Legény leszek inkább örökre
Az jótén tanítva a gödörbe.

Elvölök a babámtól mest pletykárik
5. Az én bababám a faluban pletykárik³
Mindent hármál a kapuban pofárik
Nem kell nekem ilyen leány
Az legény maradok örökre
Az jó Jótén tanítva a gödörbe

Béresdal Gyöle 1905. +

Béreslegény megy a kútra itatni
Szerezője viret viz monogatni
Olysemdesen túrta fel a sündarfát
Halgatja a szerezője panaszát

Gyöle Bati 1912

A béresnek jöf meg dolga,
sej semmi se nincs gondja
A négyökröt megeteti a járomba fogja
Hosszú ostor a kerében felül a szekere
Onan néri merre jár a
köpönyöses szerezője

Gyöle 1912

Pattogatott kükörice de kemény +
Vártalak babám az este nem jöttél
Nem jöhettek rajtam volt a hetesséj
Látod babám, milyen is a béresséj

(Hetenséj. Egyszerű éjjel-nappal az istállóban
kell tartózkodni jószág felügyelőre.)

Izèresdal 1905. Gölle + 5

1. De meşintam er az újrat szolgálui
De meşintam a négyökröt hajtani
Kösrönöm a megşájos új sorány kemzerét
Már én többle nem hajtam a négyökröt

2. Szentgörgnapján meşcsak meşnem öregsem
Éşik püştából a márikba meşyek
Hozzha eljön majd az életem vége
Kapok egşis helyet a temetőben

Hozzha meşírem a kilemven éret
Hoznak egşis helyet a temetőben.

Gölle 1906
Izèreslegény ne terhelöl a székeret
Sajnáló meş a széşny pára ökröket
Kettő saunta a harmadik nagybeteş
A negyedik nem bírja a székeret

Gjölle Binnii Uttala 1907.

Húsriar drama dal.

X

6

1. Je sok sreging húsriarnaak,
værið þen ar elate
Rúgós harapós lovat adnak a kerébe
Peresbanda kísiri ki a temetöle
Rúgós húsriar lovakat vigják el a virslibe

2. Þeir virri te metö, nýtva a kapúja
Húsriar gærek hollertit most visik be rajta
Kispejlava nyerinti, hol van a gardája
Þeir virri te metö annak a harája

3. Je sok sreging húsriarnaak, odavau ar elate
Rúgós harapós lovat adtak a kerébe
Peresbanda kísirte ki a temetöle
Hívánhagott kedvece
jö srúlei kömgernek.

Dombóvár 1907

Kerelik a kerelik a kerintlevelemet
Nem találják schol a nevenet
Megtalálják ar elö ferenc jókha
Nki engem bevörözt hámmhat hónapra
Megtalálják ar elö ferenc jókha
Nki engem bevörözt hámmhat hónapra

Gjälte 1907 niéjns

7

1 Kaporväri kasriärya baidog a tetejs
Desok sregieng legiengnek beun van a levelé
Lain ar eujim nines beune itt van a robebeun.
Härom évi srewedés van hele gegewe

2 Kaporväri kasriärya baidog a tetejs
Desok sregieng legiengnek beun van a kedwore
Lain ar eujim nines beune
itt üil ar ölemben
Pärosesökot ortogot,
kocimngat a srewemla-

Dallama a tilolokalival.

Gyölle 1911.

8

1 Tirenkét gomb van az én kedvencem
Hét gondolom meg nősü bökö a nyáron
Kettő-háromat varratok még hűvösre
Hgy megyek a babáimhoz utólagos -

2 Művészköből építettek templomot
Fajde szépen szölnék benne harangok
És aszronnak étem halál meg a lánya
Fajde szépen harangoknak orája

3 Hét kenderet van a műnik kedvencem
Egyre el citire majd meg néhete
Egyre el citire majd beállításom
A szép piros oráját meg csokolom
Gyölle - Esoma 1911.

fekete szeme van a babáimnak
Ép olyan mint a feskemadárnak
Száljide, száljoda feskemadár
Izorúlj a vállamon barba babáim

9

Bate 1905

Már mihozzánk jönnék verbuváhu
Legényeket katonának vinni
Élég nagy a somogyi hutaár
Leszek benne bújdoróletyár
Mégsem leszek a császári katonája

Süviredő lakója vagyok én.
Nappal alszom éjszaka járok én
{ Az én babaim otthon sírdogál }
{ Égy szép kislány otthon sírdogál }

Szeretője bújdoróletyár,
Mégsem leszek a császári katonája.
Nem vagyok a császári katonája

Egyelőre Sándor
Nagybaki 960 III) 11.

Szájle túszer a lovól 1915. Gata.

1 Onan felül, északkelet felül
előre nék az angol ügyük
Éz ~~ta~~ a túszer (péni) Magyar honvédszer
mégsem szájle a lovól

Szájle túszer a nyeresparipádrol
véred folyik a nyeresbe,
Messe van a te jó édesanyád
aki éted kezege.

2 Nem szájlok le vitézkapitány úr
még csak le nem csak róla
Még csak, még csak, még csak el nem farad
a kúpejlovam kezelebe

Had folyjon a vérem a srép
magyar haránert

Ormetti úrat se bánom

Orda herra van egy barna kislány
csak egyedül azt sajnálom.

Betyár nota. Áttala 1912.

Egy útszéli szárdá
Sárgas uharában
Bogár Imre odavágtat
Szilajparipával

Grany a zablája
Páris a kontárja
Éz a híres Bogár Imre
Annak a garudája
A szandárok truda
Gárdát körül fogta
Bogár Imrét meghötörték
Törvényszékre vitték

Harcuzórnak előre

Már. Feltürekettöre
Bogár Imrét most kísérik
Ki a vesztőhelyre

Ritófához lépve
Fellekint arégre
Jaj Istennem méit is lettem
Betyár az erdőben

Gelencsér Sándor
Nagybéri 959. IV. 7.

Betyár nota Gjölle 1911.

Hallott e te Zsubri puytás
Hogyan tetszik a mülata's
Nekem birony nem jól tetszik
Mert a babám halvafelekrik

A veszprémi temetőbe.

Zsubri Józsa gyere ide
Most temetik a babádat

Oh várnak rád a Zsaudárok

Zsubri Józsa ezt meglátta

Szilajparipán elvágta

A Zsaudárok nem érték el

Szabad betyár az erdőben

Gyeker Sándor

Nagybéri 959 IV. 7.

Aki betyár akar lenni nem kell aumak
megijedni de soha

En is az akarok lenni nem is fogok
megijedni de soha.

Szép élet a betyár élet gyöngy élet
Sűrűerdő a hazája

Barna kislány a babája tyúkhajra

Bate' 1916
Hortatlan rab nőtéja

13

Ruin vallowtak a hamistamuk
Ötövre elítéltek epermet
Sötétbörtön nedves földjén
Szomorún letöltöm az időmet
Arva vagyok magam is
Megotthon a kedves babám is
Ragondolok a sorsaimra
Isteneim hol a szabadségletem.

Egyenesér Sándor

Nagybányai 959. IV. 10

Húsárval Gyetemés. Gölle 1911

De sok falut, de sok püztöt
bejártam.

Mindig ronggos istállóra találtam
Nem találtam magam alá
Magam alá nyeres paripát
felnyergalem szárados úr pejlovát

Izate' 1914

Kapovarovon lebontják a föntcát
A helyére építik a kaszárnyát
Ablak lesz a somogyi hárierced
Nagy e kisanyszalom főjén értem a szived.

Simonfa Izate' 1914

1 Gyöngyöm, gyöngyöm, gyöngyöri virágom
Élve emlékek de sok a kifogásom
Hiába van néked a sok péured
Ha nincs néked tökéletes eszed.

2 Gyöngyöm gyöngyöm, gyöngyöri virágom
Hozzaid emlékek de sok a kifogásom
Hiába van néked a sok péured
Ha nincs néked tökéletes eszed

Bzissii Gyöle. Pttala 1900 elöl

1. Amiciánk fejker akar memi
Szomszédica elakarja vemi
Szomszédica né vidol el mitöledik
Kifogja meg ami egerünköt.

2. Amiciánk leni az egeret
Szomszédica kéri az ebédet
Szomszomszédica ^{Ha nem fogsz} (te is) fogj egeret
Amiciánk nem szeret tégedet

Gyöke 1902.

1 Sargalabú golya
Meghorta a tavant
Tavas után jön a nyár
Kislányból lesz a meglány

16

2 Műsköttis ablakon
testenkint kihajol
Ott várja a babáját
Lírmája kopogását.

3 Hallod-e kis legény?
Fiatal vagy te még
Katoná sem voltál még
Szeretők ne tartsál még

Gyöke, Jombóvár 1902.07

1 Kisharban lakik a Sári
De szeretnek oda járni
Sárikain ha mepenge di
Minden nap elfogok meenni

2. Hova kislány a Sárika
Meghalt már az édesanyja
Édesapja sem él neki
Én leszek a piroja neki

3. Eljéjertem a Sárikát.
Lókolom a pici száját
Virágok kisudvarában
Ott van az én boldogságom

Gjölle srentiván, régi

Számado uraimak soktallejje vót ¹⁷
Esmértem jár lányát, de cindarszép vót
Kettejünk arcáján sserelém csillogott.

Karsai János számado gúnyás
szül 1806 ban Karsótan Ormárájban
Mephalt 1908 ban Gjölle srentiván on
Ez volt a legidősebb ember akivel
beszéltem. Hangszólata is, hogy csak
négy évvel fiatalabb volt mint
Kosuth Lajos, akivel nem is beszéltem.

1900 előtti Babonics dal. Simonfa Kati

Egy vénasszony megfőtte aribohát
mert senkiséu sserette el a lányát
főttibohát ar utáira öntötte

Hogy a lányát minden leány sseresse

Szabó Jósikát arra vitte ar útja

Rulépett a ki öntött ibohára.

Csünnye kislányt mindjárt meg is sserette

Párhet milve ar lett a felérje

1903 Gölle szentpéter-i piaristák pártosai

1 Juhászlegény terelgeti a nyáját
Oda várja göndörhajú babáját
Nem arézt, csak arézt.

Tudod kisanypalóm miért
Meghalok a szivedért.

2 Kravászlegény stúroztatja ostorát
Csókra várja pici szájú babáját
Nem arézt csak arézt

Tudod babám tudod miért
meghalok csókodért

3 Gulyáslegény fújja a fűrészláját
Oda várja pirosarcú babáját
Nem arézt, csak arézt,

Tudod kisanypalóm miért
Meghalok az orcádért.

4 folytatás — aluloldalon

Héreslegem rántogat a határban
 Elhagyta a göndörhajnalabája
 Nem arét, csak arét,
 Ha elhagyott majd meg vár.
 A bodonyos kiskütnél.

Hszongyák, hogy aszongyák
 Hszongyák, hogy aszongyák
 Hszongyák, hogy aszongyák
 Hszongyák, hogy aszongyák,
 hogy aszongyák

Cigánydal Kapospula 920
X1730

- 1 Holnap megyünk a vásárra Lina ²²
Éladom a lovaimat Lida ²⁰
Éj Lina Lida Lina Lida
Sok péürt kapok a lovamét Lida
- 2 Sok péürt kapok a lovamét Lina
Pecsenyészátorta üliünk Lida -
Éj Lina Lida Lina Lida
Sok bort pálinkát megiszunk Lida ²
- 3 Sok bort pálinkát megiszunk Lida
Megiszunk a gebék irát Lida Lida
Éj Lida Lina Lina Lida
Rényaszony ne legyen te soha Lida
- 4 Azt beszélik a vásárban Lida Lina
Mától kezdve olcsóbb lett a liba Lida
Éj Lida Lina Lida Lina
Vegyünk libát a vásárban Lida

5 Végynk libát a vásáron lida lida
 hátol kezdve olcsobb lett a liba lina
 Ej lida lina lina lida
 Jó hirt van a libának lida

6 Tegnap voltunk a vásáron lina
 bladtam a gebeimet lina
 Ej lida lina lina lida
 Pecsényis sátorban álltunk lida lina

7 Sok bort pálinkát megittünk lida
 Megittünk a nadragátat lida
 Ej lida lida lina lina lina
 Részegasszony ne legyel te soha lida

8 Megitted a nadragomat lida
 Meptekerem az orrodad lina lida
 Ej lida lida lina lina
 Részegasszony lett belőled lina
 (ne légy soha)

9 Libát vettünk a vásáron lina
 Liba pecsenyit is ettünk lina
 Ej lida lina lina lida
 Megfoztam a libanyakát lida lida

10 Eladottam a gebéimnek Lina
 Gyalog megyimk hara felé Lida
 Éj Lida Lina Lina Lida
 Persenyis sátorban üllimk Lida
 Lina vata

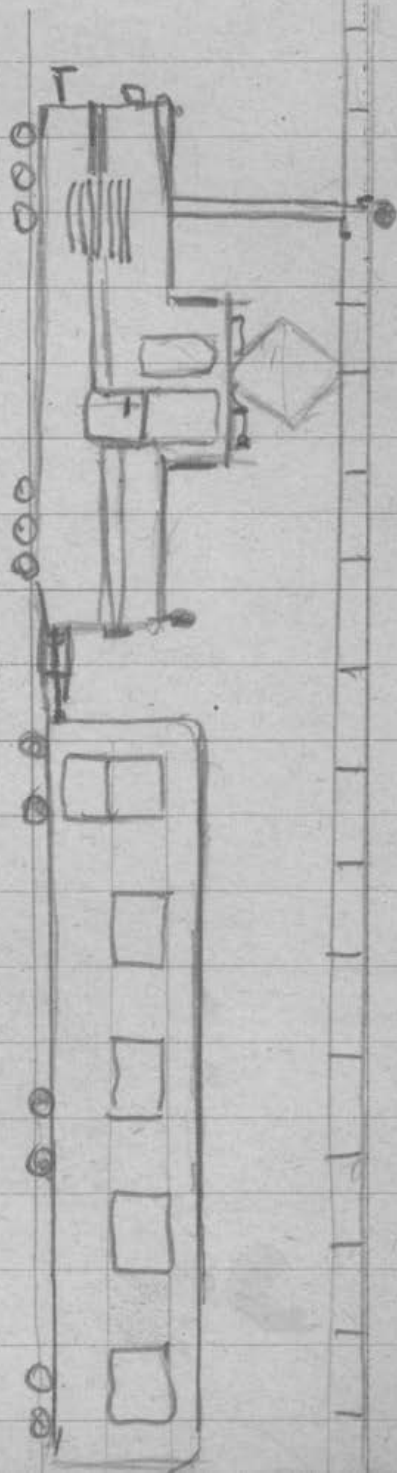
11 Holnap megyimk a vásárra Gyurka
 Eladod a lovaidat Gyura Gyura
 Éj Gyura Gyurka Gyurka Gyura
 Sok pénzt kapsz majd a lovakért Gyurka

12 Eladod a lovaidat Gyurka Gyura
 Sok pénzt kapsz a gebé'kért Gyurka Gyura
 Éj Gyura Gyurka Gyurka Gyura Gyurka
 Persenyis sátorban üllimk Gyurka Gyura

13 Persenyis sátorban üllimk Gyura Gyura
 Sok bort pülimkát anepiszimk Gyura Gyura
 Éj Gyura Gyurka Gyurka Gyura Gyura
 Réney diszuo' ^{ne} tre leppel te soha Gyura

14 A vásárban art beszélték Gyura Gyura
 Mátol kezdve okosabb lett a liba Gyura
 Éj Gyura Gyura Gyura Gyurka
 Libát veszimk a vásárban Gyura Gyura

- 15 Libát vetlünk a vájáról Gyura Gy
 Libát sütnék vacsorára Gyura 23
 Ej Gyura Gyurka Gyura Gyura
 Jó husa van a libának Gyura Gy
- 16 Tekerd ki a libanyakát Gyura Gy
 Libát eszünk vacsorára Gyura Gy
 Ej Gyura Gyura Gyurka Gyura
 Sok hort pálinkát eszünk rá Gyura
- 17 Pecsényis Sátorban ittünk Gyura
 Megittük a szokajain isát Gyura Gy
 Ej Gyura Gyura Gyurka Gyurka
 Készeigany né legjel te soha Gyura
- 18 Eladtad a gebeidet Gyura Gyurka
 Megette a szokajain isát Gyura Gy
 Ej Gyurka Gyurka Gyura Gyura
 Kiszedem a ketszemedet Gyura Gy
- 19 Eladtad a gebeidet Gyura Gyura
 Gyulop meggyünk a vájáról Gyura Gy
 Ej Gyura Gyura Gyurka Gyurka
 El ballagunk harafeli Gyura Gyurka
 Gyermies Sánta
 Nagybcsi 960 III/10.

Vapovári Kaszárnya-részeltt
a biszerlice

Mert füljüli, art dalolja, róvám
szabadulj meg innen

Szabadulniék de még nem lehet

Kitöltöm a három évemet

Egyet töltök a harciért

Kettőt a keoves babáimért.

—

17 Fala 1903.

Mikor a bakának elkell masirozni
Kaszárnya udvarán elkerő háromkodni

Szicija a süsternak, a jó édesanyját

Mért nem csinált a bakának

hosszúszárú csizmát.

1. Kuyroviari város hárra, város hárra
részlettel a fényes nap

Mejjöttek a mejjöttek, a mejjöttek a virítéld
nap, úrak.

Tárdki babaim kétkeróvalat kétkeróvalat
jött keróvalat ölely megy.

Jön ar orvos a fő orvos, a fő orvos
ne virítáthesson megy.

2. Készítették, berügattak eugenet a
falumbeli legények

Készítették, berügattak eugenet a falum-
béli legények.

Elfogott eugenet a bánat
hárra megyek megmondom ar anyamok

Kuyroviari város hárra berügottak
megmondom bakának.

Szenabogla teltjere szerdán délben
részlettel a fényes nap

Szenabogla anyékában más ölely ar én
hütlén babámat

Elfogott eugenet a bánat, hárra megyek
megmondom ar anyamok

Szenabogla anyékában
más ölely ar én kicsi babámat

2. Készítették berügattak eugenet a falumbeli legények

Stb

1911

Hírszár nóták

26

Howéd hírszár fel üla lovára
Tegyenem elmege a csatába

Howéd hírszár lesem veir a földre
Lova lába térdig jár a vérből

Mejjöttek a szabadiápost hírszárak
Örülnek is a mezeiket a lányok
Lovashírszár a legszebb a világon
Szereket is a mezeiket a lányok-

— Httala 1903

Sírhát az arédesanya
Kinek hírszár lett a fia
Mert nem tudja meg örökből
Bottlik meg a lova lába.

— Gyöke 1911. Tunduló!
De sok falút de sok püsztat bejártam
Mindig rongos istállóra találtam
Nem találtam magam alá felnyergelvé
Hírszár paripját
felnyergelém szarvados ut pejlővát

Bate 1913.

27

- ^{nipdal}
1. Szeploslanyrak, szeplos ar oraja
Patikaban kenősiöt vett raja
Kenegeti este reggel delben
Legszepblany lesz ar egész megyében
2. Kövörleziny delögg a tokaja
Rahajlik ar inge gallarjara
Büszke is rá, meg a porakjara
Rá sem néz a sovány görheslanyra
-

Gölle 1904.

Hrok-arok, vivesarok
Mindeu este a kapuba ki-kiallok
feltekintek a csillagos égre
Zelovikkautok a sötétségbe, de
estére, estére.

Nagyberki Mordos 1913.

1 Engemet is beborostak három évvel
katonaivak.

Három hét hónapot töltek a császárnak

Három hét hónapban erekilencvenöt
nap van

Ha megrárod kisaugyalom

Éj de betyáros szíved van

2 Faj de nehéz a császárnak három évet
kiszolgálni

Szörnyűségének rötdrajtáit várom.

Szörnyűségének földig lehejtik az ápa

Katona a kisaugyalom

mégis én leszek a párja

13. júli 1913.

Jegyzetemet amit adtam adol vissza
lgy látom a miszerelmünk nem tiszta

Ha nem szeretés tisztasárvól engemet
Mert akarod megvalni a szívedet?

Egyelőre Igal. 1900 előtt.

1 Eszéletem egy halálom
Faj de sok az adózáson
Noldig nem tesz boldogzáson
Mig felem áll az adózáson

2 Leróttam az adózáson
Váma jött a boldogzáson
Lso'holj meg hat édes párom
Mert nincs semmi adózáson

~~Lehadjik a földre az orgonája
Az az árvakindaság kinek min babája.
En is árvá vagyok szívem fájdalma és
Elment a szeretőm délménre kába.~~

gyölké 1906.

1. Édesanyám megfogta a keremint
Hagy ne öleljem meg a szeretőmet
Kivessem a keréből a gyenge keremint
Mégis megölelem a szeretőmet
2. Meőleten a régi szeretőmet
Édesanyám elverte a keremint
Ha szörny is elveri anyám a keremint
Mégis megölelem a szeretőmet

Béresdal 1907. felújítva 1911.

30

1. Diófalot csináztattam hegedűt
Püsztagarda széplányai megvénül
Béreslegénynek nem szabad szeretni
Gardaplegényt hiába vár lányt kerüi.
2. Béresgarda arra kérem én magát.
Holja nekem feleségül a lányát.
Ne verse meg béreslegény kérését
(tigy is csak az vészi el a Bözrikét)
Méginsak az vészi el a Bözrikét.
- 3 Béreslegény fűtyörése a szekéren
Püsztagarda széplányát eljegyzerte.
Béresgarda neki adta a lányát
Kéthét múlva tartja a lakodalmaít

Baté Gyölle Büssü. 1911 felújított.

Adósság slal.

1 Egy életem egy halálom
 Taj de sok az adósságom
 Addig nem lesz boldogságom
 Míg fenn áll az adósságom

2 Lerottam az adósságom
 Vinza jött a boldogságom
 Csókolj meg hát édespárom
 Mert nincs semmi adósságom

1890 előtti.

1 Tugem gatyám de szerelmes
 Nagam vapyok szerelmes
 Tugem gatyám csókolom
 Nagam megházasodom

2 Kalyhavállan az iro'
 Izile crett a biro'
 Esak a füle latszott ki
 feleice hizta ki

3 Kalyhavállan a tányer'
 Legémt adnak a tányert
 firtai sem kell érte
 Csókol adnak helyette

Szabolcsfalva. Gyölle 1904.
Sírhat az az édesanya
Kinek süster lett a fia
Mert nem tudja mely órában
Érik a csivizes talba.

13. júli 1913

Süster legény a babáim
Ha meg öli csivizes lesz a ruháim
Süster legény kaptafa
Csivizes a keresztábra ruhája

Bjate' Mondos. 1913 V. hó.

33

1 Kössétek meg az úgatos kutyátok
Máskülönbén hogy is járjak hozzátok.
Édesebb a csókot titkos magányban
Ha az egész falu népe nem látja.
Ne örizen egész falu kutyája
Elhozlak én virágos kis portáim ra
De más omniét elnem csóbit senkiseem
Valahára csak az a nagy úr Isten

2 Simitot félre art a kondor hajavat
Máskülönbén minden csókot megakad
Simitot félre art a göndör hajavat
Máskülönbén minden csókot megakad
Hogylha hagyod a hajadat ahogy van
Megtalálja az ajkadat az ajkam
Megerőköllök így is, úgy is szivesen
Még a lábadyomát is én kerem.

A hajnal már nem csokolgat
nem simogat ibolyákat orgonákat
járminokat.

A hajnal már nem csokolgat
nem simogat ibolyákat orgonákat
járminokat.

Lehullott az akác szirma rége, régen
úgy elmentél madár se szól virág sincsen

Arra alá jön egy galamb

Szájában hoz egy levelet,

Melyben írod, hogy nem szeretsz.

népdal 1913. 13. áté

25
Kocsmárosné csókolom a picisráját
Horron ide tirlitert a jara'ból
Még az éjjel kinygom az asztal lábát
Eloltom a lámpátom a borával
Elhagyott a hüttlen babám,
De én azért nem búsi'lok sohasem
Utva hosszútt exerevett táncot járom
Hogy a szivem búbanatát ne lássam

Éjőlle 1909.

1 Dőlök is hajlik is a rozsmaring úja
Beteg vagyok faj a szivem alig alig állok
Jobbra-balra dülöngözök elakarok emi
Hügyalom Ferikém nem akar szeretni

2 Dőlök is hajlik is a rozsmaring úja
Részeg vagyok a lábamon alig alig állok
Jobbra-balra dülöngözök elakarok emi
Hügyalom Mariskám nem akar szeretni

Nagyberki 935.

Savanyú Jóska betyár dala. 36

1 Ne nézzetek úgy rám mint egy
csavargóra
Mintha szívem telken soha nem lett volna
Ne nézzetek úgy rám ne láttsátok engem
Nekem is van telken szívem, nekem is van
telken.

2 Ha nem volna szívem, ha nem volna telken
Nem látjátok soha csavargói engem.
Mert hiszen nyugalmam nem bírok feledni
Mert annak ki szegény nem szabad szeretni.

3 Savanyú Jóska'nak minden szeretője
Hogya közeledik, bújnak félnek tőle
Hireleg a nőknek, de hiába hireleg
Haramia veris nem szeretnek téged!

Gombóvár 1909.

Keresem a keresem a régiszeretemet
Nem találok semhol azt a hűtlent
Megtalálok egy más leány ölében
Az a hűtlent arcsalta meg az érvasszivemet

37

Megtalálok egy más leány ölében
Az a hűtlent arcsalta meg az érvasszivemet

Gölle 1909. (Kereselretem)

1 Jölik is hajlik is a rozmariny épa
Beteg vagyok a lábamon alig-alig állok
(fáj a szívem a lábamon alig-alig állok)
Jöle-oda düllöngörök elakarok emi
Nagyalom galambom nem akas szeretni.

2 Jölik is hajlik is a rozmariny épa
Bénes vagyok a lábamon alig-alig állok
Hobbra balra düllöngörök elakarok emi
Nagyalom Mariskám nem akas szeretni

Gölle 1912.

A göllei vendéglőben
Beintették a fejemet
Egyre kedves szívem Mariskéja
Hozzál orvoságot rája

1900 évi

38

- 1 Este kőrön elmentem a kútra
& kammánkat letettem az útra
Arva ment a vármegyze hajdúja
Bele lépett le törött az útja.
- 2 Kihűkadt a vedrem nek az útja
Elhagyott a szeretőm a családja
Ha elhagyott bánom is meg nem is
Megélek én önála nélkül is.
- 3 Megélek én az alma szagával
Szomszédasszony szép barna lányával
Elszakadt a miszerelmünk lánc
Nincsen korán ki ösre csinálja.
- 4 Már én immen elmegyek elmegyek
& faliumnak lakóra nem leszek
Oly csendesen kimegyek belőle
Nincs szeretőm kit sajnáljak benne

1850 táján.

39 +

Nyolcan vannak, ami lüdtinkt
Nyolcan vannak ami lüdtinkt
Három fehér van köte,
Három pedig fekete
Gyűrűs a ketteje
Gyűrűs a ketteje.

✓
/

Népdal 1907. Gyöle 40

Zöld a kükörise levele
Nem áll szóba a babám velem
Ha megakar engem ölelni és csókolni
Meggell a szivének lágyulni.

Näpval Gölle 1904.

Föld a kukorica levele
Nem, áll szőlen, babam én volam
Ha meg akar-eigen ölelni isokolmi
Meg kell a rivének lágyulni
(kardani)

Gyölle Kirgyalan Bute' 1910. 41

1 Kovács Pali babájával kiementek
a merőre

Kiszabadult fehéshödött bika
rohant felje

Gonoszállat mind a kettőt
halálra taposta

Holtan vitték mind a kettőt
egy közös ravatalra.

2 Ezt a szép szelencsípért
4. vizik a temetőbe

Leteszik ott, leteszik egy közös sífűkére
Sírja ~~hát~~ földjén körös-körül
tearóza virágozik

Középen egy eljegyzett pár
sírcsendsen alszik

a II. ik III. vers hiányzik.

linadalmi somnások hordták
erre a vidékre.

Izgaté' 1913

42

Öszel érik a csipke bogya
Mert látó engem babám útójára
Ha megtűntél engemet így valmi
Soha többé nem akarok látni.

olaltam változattal.

Izgaté' 1913

Lükkorgyámmal fújják a hatórat
Minden kislány várja a babáját
Én is arézt figyelem a gyárat, (mert
Nyolcórára de várom a babámat

1915. Izgaté' Sántos Gölle

1 Domboldalról lefelé folya víz.
Levegőket katonáinak viszik
Reprütának sokat kell szenvedni
Babájától nehéz elbúcsúzni.

2 Szármnya szármnya kaszánya teteje
Izermu van a levegők eleje
Megjön majd a szabadság ideje
Varja is a régi szeretője.

43
Katonai dal Gyöke 1908

Sejhaaj katonai sem lettem volna soha
Ha a bátyám bíró nem lett volna
Háromszor is felit a császárnak
Sejhaaj vigyék el az ösémét
a firkót katonáinak

1890 előtt.

1 Mikos gyűlöletét voltam
Nyájam mellett elaludtam
felebredekem éjféltájban
fog-bármom sima az állásban

2 Hitvány ember vagy te pajtás
Mert szeretőt nem tartottál
Lám én csak úgy hé'bizállok
Mégis szeretnek a lányok

Gombóvári Zoltán 1915

45

Gombóvári állomáson
vár a szeretem

Mert is a kerében lobogtatja
a csipkés szélű zsebkezdőm

Csipkés szélű zsebkezdőmet
nem is sajnálom

Szejj vagy bábiám tündtalak szeretni
de neher Tőled élvilni.

Bate' Mosolós Főnc'. 1915

56

népdal

Lehajlik a földre az orgona ága
Az az árvakislány kinek nincs
bábája

En is árva vagyok szívem fájdalomra
Élmeit a szeretőm délamerikába

1907 Győlle Bűrűn

Nyisd ki kovács a fekete ajtódat.

Pathold meg a kerékű lovamat
Kispejtővam kezekörme letőre derek
Az én rózsám rólam elfeladkerett

Bate' 1913

Mért nem tettelem én bűzának
Aratás időben learatnának
Mért nem tettelem én a babámmak
Ellenszólta az anyjának.

Batá Gyöle Lvova Zimány 1914

1 Mégerett már a fekete szőlő

Nincsen nekem egy igaz szeretőm
és úgyalegény miért van a világon
szeretőre nem talál ar sehol

2 Leszedik a szőlőt nem sokára
Níván marad a tőke nitána
Te is érvén maradsz nem sokára
Szébb szeretőt keresek magamnak.

1912. Simonfa Gyöle

Nevetéseken véten terem a szőlő
Hát meg Titen art ar édesanyját
Hát meg Titen art a jó édesanyját
Ki szamovra nevelte a fiát
lányát

Simonfa

Kisgalán 1911.

Ami hármuk felett,

48

felés galambok repülnek

Vigan többekora parosával meunek

Össe illik a galamb a párjával

véletlenül készakorra,

én is össe illettem a babáimmal.

varaió — Föld Izati

Ami hármuk felett, galambok repülnek

Vigan többekora parosával meunek

Össe illik sej haj,

Galamb a párjával

Én is össe illek-illek

Sej a kedves babáimmal

Ez az egy vers többféle képpen
váltottik.

átvétel a tulajdonosán

Kis galán 1911

Ami háruink felett galambok ^{repülnek} ~~repülnek~~
Viganturbékolva párosával mehetnek
Össze illik sejtőzi.

Galamb a párjával

Őn is össze illek a kedves babámmal

Báté 1915.

1. Habemegyek én a csárdába, 49
vőverek az asztalra

Azt kérdi a szépcsárdásné
sör, bor kell vagy pálinka

Sört is hozzon, bort is hozzon széplány
is kelnie, ha volna

Aki nékem epésréjjel pároscsókot
ostana

2. Kocsimáronné isinoslánya
Bele-bele néstem a szemébe

Azzal megyek esküvőre

Az lesz a felcsígem

2401/80.

Iskolán kívül is használható.

M
OIRET

Külvárosi bethyár és varrólány

- 1 Nincs sebb állat a kistáránynál
Nincs sebb lány a varrólánynál
Varrókislány csak rögzíti a varrógépet
Látod babám ez a gyöngyélet.
- 2 Szalü gateros az ablakom
Az alatt sétál a galambom
Nyisoki babám, nyisoki, zöldrefestett kapudat
Éresze be a te galambodat.
- 3 Szolgaleány inget varratott.
Varrólányát szerelmét vallott
De az édesanyja nem akarja engedni
Hogy egy szereplőjét szerethet.
- 4 Zöldbírásban lépel a kecske
Mikor leszek rózsám menyecske?
Majd az őszel leszek ha mepérik a jóból
Tied leszek rózsám majd akkor.
- 5 Éresze alatt fészkel a fecské
En utánnam legény ne gyere
Mégmondtam már néked harminc három éresze
Az anyám nem néked nevelt fel

51
6 Erős alatt fészkel a fecské
En utánam kislány csak ezere
Megmondta az anyját harminchárom évesen
Hogy tégedet nekem nevelt fel.

7 Kocsmában bálokat tartottak
Varrólánygal sokat táncoltak
Egykis szökelegény értet megpiriggett
Kétlegényt halálra kérezté.

8 Késő este nyakóra után
Varrókislány járkal az utcán
Jobbra balra tekint a babáját keresi
Rendőrkapitány észre veszi.

9 Azt kérdi a rendőrkapitány
Hol lakol Te csinos barnalány
Szomszédfalun lakom a főútcán a sarkon
Zsalúgáteros az ablakom

10 Azt mondja a rendőrkapitány
Mért jársz kislány későn az utcán
17 babáimhoz jöttem a kórházban halálukig
Egyikös szökelegény büjdosik.

11 Kukoricabetyűt ragyok én
Kukoricásban bujkálok én
Aztért kell énnekem büjdosni a világban
Mert nem telhettem egy leányrak.

12. Meguntam a betyár életet.
 Varróleányt a sírbatészem
 Egyszer élesgolyó émekeim is elég lesz
 Egy napon lesz a temetőim.

13. Toronyban szólnak a harangok
 Egylegny is egyházy a halott
 Egy napon tették le mindkettőt a mély sírba
 Oka emek az édesanya.

14. Két újsír van a temetőben
 Piheinek csudoban egymás mellett
 Verje meg az Isten azt a rossz édesanyját
 Ki így adja férjhez a lányját.

Az század elején még voltak vándor énekek
 minden hárbá bementek és mint Istóriások-
 nak is neverték őket és behívták szemmel énekel-
 tek, és pár krajcárért kis röplapokat írsítettek
 Ezek a vándor népek vájárakra és búcsú-
 ra is elmentek és ott is énekeltek és nyomtatott
 röplapokat írsítettek.

Ezek a röplapok verse foglalta és megrendít-
 ve voltak. hangjegyek nélkül, prózai magyarázattal is
 Muzsán mindegyik vett ilyen röplapot, azt is megvette
 Ez az igaz nevertt história dal is ilyen módon
 került kiadásra, 3-4 versel többé volt még
 Prózai magyarázattal.

folytatás a következő oldalon

A versben sehol nem említ neveket

A prózai magyarázatban részletesen leírja.

Egy faluban volt egy szépséges varró lány
jómódú paraszt leánya. Varró Veronka
Ez egy szőke legénybe lett szerelmes, és ehhez
akart férjhez menni, amelyet a szülei nem
engedtek meg sehogyan sem, hanem egy
jómódú kis szőke legényt akartak vőnek.

A kis szőke legény szürös néven erőszakos
legény volt. Tipori Vince volt a neve.

Az igazságszolgálatok elöl büjdosott a
kukoricában, és végül gyilkossággal
és öngyilkossággal végződött a dolga.

Sajnos nincs meg sehol ezen röplap, pedig
sokat kutattam utána, bár hogy senki nem
örizte meg ez ilyen kiadványokat.

Még az is elgondolkasztató, hogy kilátta el
ezen vándor nyomad népet ilyen röplapokkal.

Hízen az is bizonyos, hogy ezek az énekek
írás tudatlan a vaffabétek voltak.

Én 1911 ben láttam utólagos ilyen
röplapot a Szatmári körítői béli társulatról
szólt versben és prózában

Egyenesen Sándor
Nagyberki 964 V. 16.

Győröl Győlle 1909.

53

1. Már én többe nem megyek el a koszmáti
Mert a jótör virol van össze emialva
Mipis hiába, drága annak az ára
Nem is kell a koszmárosné szökelánya

2. Már én többe nem megyek el a koszmáti
Mert a bában mindig valret mürrikálnak
Csárdást nem hírnak, mindig valret táncolnak
Vendégeknek péreit viczetebort adnak.

3. Már én többe nem megyek el pince szörre
Nem itök a boroshordó tetejére
Othon maradtok, mert én mephárosoltok
Egyim lesz a romorédansony szökelánya.

refr

Jakábt nem isrok, mert én mephárosoltok
(Többe nem is mitatok)
(Egyim lesz a romorédansony szökelánya
Mégsem kell a koszmárosné szökelánya
nem

Győlle Csoma 1903

Kisungalom udvarában
Elszakadt a gatyainasára
Egyre babám art a rérangyalát
Varrd össze a gatyainasárát

Győlle 1906.

Nr én lovam Herőhegyesről való
Négy lábára felvan vevve a patkó
felnyergelen felülök a hátára
Szervuszbabám chueprek a csatába.

Ejölle Gate. 1912.

54

1 Kibakának jól megdolgozott sejtsemmirenims gondja
Kibakának kipüöltje sítal a városban
főretét is kap a baka nyokvasat eg, napra
Nem elég a babájának rózia's levelero' lapra

2 Marivozik regénybake nappal - sáros cszakában
Rövösárú kibakancsom elmerül a sárban
Rövösárú kibakancsom elmerül a sárban
Topondári bírólányu most dalsz eugen itöljára
Gate Nagybéki 1915

~~Én~~ Énnek a kislányuak beteg a kedves szeretője
Pár hete nem hallott a regény semmihit felőle
Imádkozik este pénteken szombaton, de legtöbbet vasárnap
Éppisid meg Titusom kórhárban szenvedő babámat

2 Szapozrozmaringnak formyatra lehaflik arája
Jánatos kömpenét minden nap öntözöm reája
De hirta hajtja az ideitavassal a tormaring aráját
De hirta várom szenvedő babám gőgnyelát.

Kaprosnyita 1925

Nem lehet már nekem, nem lehet már nekem
Este a kaputban állni
Hirtobalant ösmezirta teten ebből nem bírok gőgnyelni
Nemők hoztak cigem a kórhárba
Kerem lábam megvan operálva
Egyszer hissuppalam búsit remni tőlen
Kisérj ki a temetőbe.

1 Elucentem ein a nagberki vámbra
 Gyűrűt vettem kisangyalom újjára
 Olyan a gyűrűfeje
 Mint a babám kékszemre
 Vége meg az Itessa ha elvél tőlem.

2 Ha bemegyek a nagberki csárdába
 Türliterbort tetetek az asztalra
 Telle pohár a pohár
 Izarvakislány a babám
 Hátam mögött vígan túrra a cipőm

3 Ha bemegyek a nagberki csárdába
 Rörfokorom vígom a gerencolába
 Vége ki azt valaki
 Azt csak lepény teheti
 Még az éjjel vérbefüldik valaki.

- 1 Naggrit közepeben
Évő közeleiben
Patakpartján vízesmalom
Fagyájdajá gárdaj nagyon.
- 2 Égy sítet éjele
Molnár alszik ott bent.
Szobában feleségével
Rublók horrajuk betörték.
- 3 Molnár van e péreud?
Vagy szép feleséged
Süblatomban van a péreud
Lak az életünkét féltem.
- 4 Oh rabló'iraim
Ne bántraanak adolip
Éngedjének üto'ljara
Fütyjárni fütyajámmal.
- 5 Jüsan rótt a nóta
Két eb mephallotta
Szoba falán lyukat ütök
Molnár rigya elé'álltak
- 6 Tambar laulor fogd meg
Minket meutreték meg
Három rublót széjjel léptek
Izetyár rublók rigy kell néktek

Kézpalán. Gyölle 1912.

57

- 1 Egy szép holdvilágos éjjel
Kimentem a temetőbe
Mepkédertem a holdvilágot
Merre látna a babámat
 - 2 A holdvilág is azt mondta
Élván zúvra a anél sírba
Élván zúvra a babájától
Mint a macskát a pörjätől
stallama eltűnő. Simonffy Zati
-

- 1 Hallod e te picisrölke
Leány vagy e vagy menyekke
Se nem leány se menyekke
Róza vagyok a kiskertben
 - 2 Ha te róza vagy a kertben
Én meg gyöngyharmat eszjben
Éte a rózsára szállok
Reppelip aron tanyáéok
-

Zati Nagyerki 914.

Az olivó megporó töme jó
Ez a barua kislány varve jó
Verd meg anya verd meg jól
Mert a szerelme nagyon hajlandó

A balladák és táncdalok szövegei:

Nyolcan vannak a mi ludaink
Nyolcan vannak a mi ludaink
Három tarka van közte
Három pedig fekete
Gunár a ketteje
Gunár a ketteje.

Egy magányos leány énekelt a félkörben és oda táncolt mellé két le-
gény. A lány odafordult a két legény elé, s mondja:

Ti vagytok azok a ketteje?
Hát amint látod.
Szintén gunarak?
Ugy látszik.
A boros kulacs /üveg/ mit keres a gunaraknál?
/Ráhuznak/ Ezt ni.
Mostanában igen nagyon elurasodtak a libák, mert bort isznak ku-
lacsból, vagy mit isztok libuskák a kulacsból?
Libapezsgőt iszunk, mondják.
Ha már egyszer kulacsból isztok borfélét, hát akkor mit esztek?
Rétest, palacsintát, sült húst és mindenféle jót, tojásrántottát
is eszünk.
Ti korpás keveréket nem is esztek?
Hát nem, mert az már kiment a divatból,
a takarmány keveréket nem...
Azt látom, hogy ti jobban éltek, mint a gazdátok.
Jó, hogy eljöttem, legalább látom, hogy milyen jól isznak a li-
bák a kulacsból.
De csak itt. Elmehetsz bárhová, sehol máshol nem látsz sehol.
Igyatok libuskák,
Ráhuztak a kulacsra és mondják: gá - gá - gá -
Össztáncol éneklük a szöveget.

1900 előtti gulyás-bojtár verbungos dala.

1./ Mikor gulyásbojtár voltam
Nyájam mellett elaludtam
Felébredtem éjjél tájban
Egy barmom sincs az állásban.

Elénekli egy fiu, kétfelől mellette egy-egy leány kulaccsal.
Körbe állnak és járják a zenére és énekkel kísérik. A kulacsot kézzől-
kézre adogatják, ha összeér kocintás.

A kör közepén állva éneklük egy legény
2./ Hitvány ember vagy te pajtás
Mert szeretőt nem tartottál
Lám én csak úgy hébizálok
Mégis szeretnek a lányok.

Vége felé visszatáncol egyik kulacsos leányhoz és két pár táncolja a
verbungost.

52

Lám én csak úgy hébizálok
Mégis szeretnek a lányok

A leányok átkarolják a mellette levő legényeket.

Az egyik legény elénekli a 2-ik verset a szemben levő legényeknek. A két leány átkarolja a két mellette levő legényt.

A verbungos tánc közben a két leány odatáncol a másik egyedül levő legényhez és átkarolják azokat.

A csalva maradt két legény jobbra-balra tekintget és mondja:
No az előbb szeretett és átkarolt és
most cserben hagyott és a másikat karolja.

Mondja az egyik leány:

Ez az igazi felebaráti szeretet.

Többször megismétlik, mindig másik párral, másik leányok.

Verbungos.

Ingem, gatyám verbungos

Ingem, gatyám de szennyes
Magam vagyok szerelmes.
Ingem, gatyám eladom,
Magam megházasodom.

Ádám és Éva emberpár
ruházatára terelik a párbeszédet.

A teremtes mondókához beiktatva.

Borítató verbungos, 1900 előtti.

Hallja-e kend Jóska bácsi
Most iszik a Pista bácsi
Ha ivott a Jancsi bácsi
Igyék hát a Ferkó bácsi.

Indi bráci - undi bráci
Most iszik a Mari néni
Ha ivott a Panni néni
Igyék hát a Rozi néni

Hallja-e kend Örzse néni,
Most iszik a Vera néni
Ha ivott a Kati néni,
Igyék hát a Juli néni.

Ketten isznak, szembe állva éneklik és dalolják.

Gölle 1902. Pásztor, béres dalok:

1. Juhászlegény terelgeti a nyáját
Oda várja szőkehaju babáját,
Nem azért, csak azért
Tudod babám, tudod mért
Meghalok a csókodért.
2. Kanászlegény durrogatja ostorát
Csókra várja pirosképi babáját
Nem azért, csak azért
Tudod kisangyalom mért,
Meghalok a csókodért.
3. Gulyáslegény fujja a furulyáját
Oдавárja sötéthaju babáját
Nem azért, csak azért
Tudod kisangyalom mért,
Meghalok a hajadért.
4. Béreslegény szántogat a határban
Elhagyta a szőkepiros babája
Elhagyott nem bánom
Ha elhagyott majd megvár
A bodonyos kiskutnál.

Egy mindig előre elénekli és közösen járják a verbungot.

Kálha vállán az író, vajiró

Kálha vállán az író
Bele esett a biró
Csak a füle látszott ki
Felesége húzta ki.

Egy leány énekli és oda megy hozzá egy fiu és lehajol.
A leány tánc közben meg fogja a fülét és felemeli. Csend a fiu mond-
ja: No kedves feleségem hát kihuztál ebből az egy bögre vajiróból?
Ki hát, mert nem engedhetem, hogy a férjem uram a birógazda bele-
fulladjon.

Kálha vállán az író, ösztánc, és mindenki beleesett és fülénél fog-
va húzta ki a lány.

Atyafiak. Ti is beleestetek a csávába?
Bele, de már ki is húztak belőle.

Érdekes, hogy mindenkit a fülénél fogva húztak ki. Nem repedt be
valamelyiknek a füle?

Egy mondja. De berepedt az enyim, egy picit.
No akkor te repedt fülü lettél és hasított körmü.
Egyelőre az.

Közösen éneklik és járják és mindenkit fülénél fogva húztak ki.

Félre innen kopasz szájj

éneklik, dalolják és a fiuk bajuszpedrészi mozdulatokat végeznek
állandóan, a kulacs a lányoknál a kör közepén, egy leány a kula-
csot átadja egy fiúnak és ő is bajuszt pedér, sodor, a fiu mondja.

No hát te is bajuszt sodról?

Azért mert egyenjoguság van, gyakorolom az egyenjoguságot.

Fiu. Ne pedergesd a bajuszt, mert hiszen nincs. és nem is
lesz.

Hát hiszen neked sincs,

Azért nincs, mert én leborotválom, ha egy félévig meghagyom,
nem borotválom, megnő olyan nagyra, hogy fülemre tekerhetem, de ha
te vársz akármeddig, ott soha nem nő. Azért is ne sodorgasd, nem
való, nincs és nem is lesz.

No nem lehet állítani, hogy nem lesz, mert gyakran lehet lát-
ni olyan öreg néniket, hogy az orra alatt pár szál pelyhedzik.

Akkor csak sodorgasd, mert nem tudni, hogy hetven éves ko-
rodra, te is mivé alakulsz.

Dal, öszs-verbungos.

Verbungos.

A mi cicánk férjhez akar menni. 1900 előtti.

1. A mi cicánk férjhez akar menni,
Szomszéd cica el akarja venni,
Szomszéd cica ne viá el mitőlenk
Ki fogja meg a mi egerünket.

Egy leány elénekeltte és két legény jön kulaccsal, a leány hívja
cicuska, ci - ci - ci

A két legény miau, miau.

Leány cicáim adok nektek tejet

A cicák hallgatnak, a leány mondja:

Nem tetszik a tej cicuskáim, bort innátok?

Miau, miau,

Leány, no csak igyatok bort.

A két legény ráhuz a kulacsra.

No a fene látott borivó cicákat, ezek talán még a savanyu
uborkát is megennék.

Miau, miau.

Csendbe legyetek cicáim, mert ha meghallja egy egér, akkor ide-
szalad és bekap benneteket, azt megesz benneteket.

2. A mi cicánk lesi az egeret
Szomszéd cica kéri az ebédet
Szomszéd cica, ha nem fogsz egeret
A mi cicánk nem szeret tégedet.

Leány: Cicuskám fogjál egeret
mert a mi cicánk nem szeret tégedet.

Legény: Átkarolja a leányt és mondja
Fogtam egy egeret.

Közös verbungos tánc és ének kíséret.

A trónörökös halála.

Ballada, 1906, Gölle, Kapospula.

A mayerlingi vadászkastély tragédiája.

1. Vadászháznak sárga a fala
Benn van a királynak a fia
Puskával agyonlőtte a babáját
Azután agyonlőtte magát.
2. Meglöttem magamat fegyverrel
Folyik piros vérem a földre
Mig a piros vérem földre folydogál
Mellöttem a babám meghalt már
3. Meghalt a királynak a fia
A király csendesen siratja
Fujják a trombitát verik a dobot
Szólnak a szomorú harangok
4. Vecsere Mária mit gondolt
A trónörökössel felcsapott
Koronát nem tették fel a fejére
Élesgolyó ment a szívébe.

Ezen balladát abban az időben a katonák énekelték a kaszárnyákban és felsőbb parancsra betiltották és büntetés terhe mellett nem volt szabad nyilvános helyeken énekelni.

Az országban szerteszéjjel is betanulták a falusi, pusztai fiatalok, azonban itt is oszondörkarhatalmílag betiltották.

Az országban ügynökök jártak és a nép között azt híresztelték, hogy él a Rudolf. Ezek a tisztára kefélt, jól öltözött ügynökök a legeltető pásztorokat is felkeresték, és mint arra járó, utba eső gyalogos utas, szóba elegyedett a naiv pásztorokkal. Néze csak pásztor bacsi meg akarom magának mondani azt, hogy él a Rudolf trónörökös és a szüleivel együtt van a királyi kastélyban, a felséges uralkodó házban.

Azt szigorúan megbüntetik aki azt meri mondani, hogy meghalt a trónörökös, agyonlőtte magát. Ilyen ragalmat nem szabad mondani a felséges uralkodó házra.

Tehát maga mindenkinek azt mondja, hogy él a Rudolf.

A hosszú bajszú pásztorok már aznap este, hazahajtáskor ordították: él a Rudolf. Ezek az ügynökök a mezőn dolgozó kapásokat is felkeresték és ezeknek is mondták.

A ballada daltól is óvták a falu-pusztá népét.

El is némült erről minden hang, csak itt van említés róla.

/:Az utolsó verset /4-ik/ Keresztény József 77 éves Tsz.nyugdíjas közölte, többet ő sem hallott énekelni./

1909. Népballada, keringő dallammal.

Az erdész és az epréslány.

1. Jóreggelt kisleány, így mondá ő
 Jóreggelt te kisleány
 Mit keresel ily korán
 Ebben az erdőben, ebben a sűrűben.

2. Epret szedni jöttem én, így mondá ő,
 Epret szedni jöttem én
 A rózsámat várom én
 Ebben az erdőben, ebben a sűrűben.

3. Jóreggelt főerdész, így mondá ő,
 Jóreggelt te fővadász
 Mit keresel ily korán
 Ebben az erdőben, ebben a sűrűben.

4. Ezt az erdőt járom én, így mondá ő
 Ezt az erdőt járom én
 Szép kisleányt keresek én
 Ebben az erdőben, ebben a sűrűben.

5. Hallod-e te kisleány, így mondá ő
 Ne várjad a te rózsád
 Leszek neked a babád
 Ebben az erdőben, ebben a sűrűben.

- 6. Hallod-e te kisleány, így mondá ő,
Hol lakik édesanyád
Hogy eprészni magad jársz
Ebben az erdőben, ebben a sűrűben.
- 7. Nem él már az én anyám, így mondá ő
Mehalt az édesanyám
Rég elhagyta az apám
Ebben az erdőben, ebben a sűrűben.
- 8. Hallod-e te kisleány, így mondá ő
Hallod-e te kisleány
Leányom vagy nem babám
Ebben az erdőben, ebben a sűrűben.
- 9. Fogjad apám a puskát, így mondá ő,
Fogd rám apám a puskát
Lódd agyon a Mariskát
Ebben az erdőben, ebben a sűrűben.

Az erdész és az epréslány ballada prózai elbeszélése.

Az erdész elhagyta a feleségét a kisleányával együtt azért, hogy a hazahozott lőttvadat háromszor elvették erőszakkal a szomszédok és a komájuk a feleségtől. A feleség tiltakozott ellene és kérdi az erőszakos szenteleneket, hogy most ha férje keresi, mit fog neki mondani? Mondja azt, hogy nem is hozott. Mondta azt. A férj igen felháborodott, és amikor harmadszor a kezébe adta a nyulat. Tessék kedves feleségem, itt van a nyul, hát ugy-e hoztam. Hát persze, hogy hoztál, most van, majd megkészítem. A szentelen erőszakosok ezt is elvették és módba hagyták az asszonyt, hogy ugyanazt mondja, mint az előbbi két esetben.

Amikor este az erdész jött haza, már az asszony sirva fogadta és mondta, hogy nincs lőtt nyul. Hiszen hoztam, nem mondhatod, hogy nem, mert a kezébe adtam. Mégis mondta az asszony zokogva. Hát hol van? mondta szigorúan a férj. Az asszony zokogva mondta, nincs meg, többet nem mondott az az asszony.

A férj ettől kezdve meghasonlott és napok múltán áthelyezés folytán elment és elhagyta az asszonyt a kisleányával együtt, többé nem is hallottak egymásról.

Az utolsó napokban valaki más közölte a férjjel a valódi tényállást és a férj ezt nem tudta megbocsátani az asszonnak, hogy nem volt őszinte hozzá. Az asszony azzal védekezett, hogy nem akarta az indulatos férjet haragjával rájuk zudítani, mert ebben is rosszat sejtett.

Az esti összejövetel mesemondák és hallgatók azon vitatkoztak, hogy melyik lett volna helyesebb, ha a feleség megmondta volna a valót és ebből lett volna nagy csete-paté, vagy hogy eltitkolta a ravaszok tettét. Azon állapodtak meg, hogy mindegyikből bajok származtak. A feleség meghalt és a kis árvalányka véletlenül találkozott az erdőben az apa posztján. Szerelmet vallottak, és később egymásra ismertek, és öngyilkosok lettek.

A szegény kis árvalányt végtelenül sajnálták és a fonóban sokszor megkönnyezték.

1907 Gölle. Barna Ferenc és Győri Mari ballada.

1. Barna Ferenc, Győri Mari nagyon szerették egymást
Édesanyja megtiltotta, hogy ilyen lányt szeressen.
Kinek is kell ilyen leány
Ellopta a vászonruhát
A csendőrök elkísérték
Vásznat visszavitették.
2. Győri Mari a kapuban babájával beszélget
Barna Feri a kedvesét kihívta az erdőbe
Megtöltötte a fegyverét
Agyonlőtte a kedvesét
Győri Mari azt sem tudta, mit akar a babája.
3. Holttestüket három hétig senki meg nem találta
A husukat a testükről a sok kukac lerágta
Ruhájukról felismerték
A csontjukat hazavitték
Gyöngyvirágos temetőbe egy sírba eltemették.

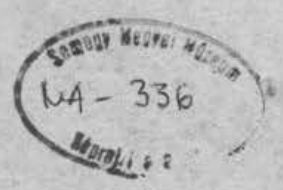
A szövege igen gyatra és izléstelen, Dallama szép. 1907-ben Potocska Ferenc uradalmi kocsis távoli lakodalmas háznál tanulta. A leányoknak ingyen, a legényeknek fél liter borért ismertette Göllében. Az illető Taszárra költözött és ma is ott él.

Ballada 1916. Baté. Halászlegény és a fuldokló lány.

1. Tóth Erzsi éjszaka
Kiment a folyóviz partjára.
Szíve bánatában
Beugrott a folyó hullámba.
Halászlegény látta
Beugrott utána
Élve partra hozta
Nem hagyta elmenni halálba.
2. Halászlegény kérdi
Szépleány mért akarsz meghalni?
Elhagyott a babám
Eztet már nem bírom átélni.
Engem is elhagyott, de én azt nem bánom
Legyünk mi egymásnak
Mindhalálig hű élettársa.
3. Mindketten örök hűszerelmet ígértek egymásnak
Üthétre tartottak menyegzőt és nagy lakodalmat
Tóth Erzsi nem halt meg
Szép fiatal asszony
Halász is boldog, mert van szép hűséges párja.

Bonyhád vidékéről jött mint vőlegényjelölt Herold János máv. vonattípuskezelő. A batéi korcsmabálon énekelte 1916 farsangján.

/A rímszerkezete kissé gyengének bizonyul./

Dombovár 1905. Ballada.

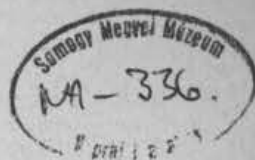
Az agyonszurt legényről.

1. Tudjátok-e Dobováron mi történt?
Borsi Jancsit a korcsmában megölték.
Fehérnyelű bicsak ment a szívébe
Arcra borult a korcsma közepébe.
2. Borsi Jancsit viszik a temetőbe
Farkas Jóska kíséri a börtönbe
Édes anyám, anyám, sirasson csak engemet
Elkísérnek pár évre a börtönbe.

1903 tavaszán sorozat volt Dobováron, járási székhelyen. Borsi János új rekru tá Nak községben lakott. Délután a korcsmában gyülekeztek a rekru tá legények és duhajkodás közben, Farkas József szintén rekru tá agyon bicskázta Borsit. Farkas Jóska négy évi elzárást kapott és szabadulása után mozdonyfűtő lett a dobovári fűtőházban. Magas szőke, szikár, sanda legény volt, Farkas József dobovári legény volt.

Gelencsér Sándor
máv.nyugdíjas

Nagyberki 1967 jan.25.

S z i n j á t s z ó N é p k ö l t é s z e tHetelőre kinttanyázó pásztorok:

Pusztai pásztorok és számadók házi mulatásán az öreg pásztorok szavalták el, és énekelték :

/Előadta a legöregebb számadó 1905-7.farsangján/
Karsai János 100 éves számadó gulyás. /1806-1908/

Bevezetőben elénekelte:

Szép élet a pásztor élet,
Sohasem várja a telet.
Lehullik a nyárfalevél,
Bundában is fázik szegény.

Behunyt szemmel szavalja:

Há mész a teherrel pásztortárs?

-Mögyök az erdei tisztásra, a pásztor tanyára.

Milyen hajléktya van a pásztor tanyának?

-Földtetejü gunyhója.

Mijön alszol a pihenőn?

-Sargyszénán aluszom.

Mivel takaródzol?

-Subámmal takarózom.

Ha éhös vagy, mit öszöl?

-Hamuban sült pogácsát, nyárson sült húst.

Mit iszol?

-Tiszta forrás vizet.

Miben mosakodsz?

-Csörmöly pataokban.

Mivel törülközől?

-Hímösök farkával./tarkamarhák lombos farkával/

Szép neked a kinttanyázó pásztor élet?

-Egzsőbb a világon. Nappal a fa árnyékja oltalmaz a forróságtól, éjjel a földgugyész a vihedertől. Nappal lesöm a nap járását, éjjel a csillagok járását és ragyogását. És abból itélem meg az időjárást. Almatlan éjjelben kiállok a pásztorgugyész házá tanya elé, osztán nézem a kedves nyárt, a pásztor kutya felkelt és két lábra támaszkodva nézett rám okosan. A bekerített állásban a nyájam csendes szuszogása hallatszik. A bogárférgék sokaságai szívják sebösre rágott testüket, amelyek békésen túrnek a pihenő barmaim. A bojtárlegény hortyogása kihallatszik a gunyhóból. Szegény Anti nappal sokat búslakodik, mert elhagyta a babája és még nem talált másikat.

Miért hagyta el Antit a szeretője?

-Ebédet hozott neki, és kalányt nem hozott neki. Ézen összeszólalkoztak és elváltak. Most nyáron nem mehet utána keresni, mert nyaranta itt kell maradni.

-Élőn bekötünk terelőre, akkor ráér utánajárni.

daloljai:

Sötét felhő bodorozik, pásztorlegény szomorkodik, öreg tölgyfa alatt.
Mert elhagyta a babája, nincs ki hozza az ebédöt, nincs mosott ruhája.

Ne szomorkodj bojtárlegény, kisüt még a fényes nap is, elmúlik a vihar is.
Rátalálsz még téled akármilyen távol van is.

mondia:

A télen kereshet magának az elvesztett Nanica helyett egy másik Nanicát.
No de nem-e jó volna a számadó urannak a lányát a Nanikát?

-De nagyon jó volna, Anti nagyon ügyes, jámbor bojtárlegény, számadónak való.

énekli:

-Számadó urannak sok tallérja vót. Esmértem jaz lányát, de cudar szép vót.
Kettejük orcáján szerelem csellegott.

mondia:

-A bojtár Antinak adom a lányomat, az Nanikát mindön kincsömmel együtt.
Majd a farsangkor, ha mögérük a jóbor nagy lakodalom lösz akkor.
Szé

énekli:

-Szép élet a pásztor élet, sohasem várja a telet.
Lehullik a zöld falevél, bundában is fázik szögény.

Gölle- Szentiván és Gölle-Szentpéter-i piarista pásztorok farsangi házi
bálja és mulatsága. "rdekes szép képe volt ennek a mulatságnak." zene ci-
tera, dudu és furulyák volt. Mindenki részt vehetett benne.
A pásztorok hosszú bajuszt viseltek. Itt betyár, pásztor és verbunkós dalok
hangzottak el. Gölle-Szentiván 1905. farsangja.

Egyenű Sándor
Vagybarki 965 V/25.